УДК 81'367:811.111:811.161.2
Хавкіна О.М.[1], Дзецина К.О.[2]
[1] доц. НУ «Запорізька політехніка»
[2] студ. гр. ГФ-313 НУ «Запорізька політехніка»

# ГРАМАТИЧНА УЗГОДЖЕНІСТЬ ЗБІРНИХ ІМЕННИКІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

*О.М. Хавкіна, К.О. Дзецина*

Збірні іменники є важливим компонентом граматичної системи мови, оскільки відображають спосіб концептуалізації множинності як єдиного цілого. Як зазначається в сучасних дослідженнях, збірні іменники становлять «унікальне підґрунтя для аналізу категорії граматичного числа», оскільки поєднують формальну однину із семантичною множинністю [1]. Відмінності

у трактуванні категорій числа та узгодження зумовлюють варіативність синтаксичної організації висловлювання і можуть спричиняти коливання мовних норм.

Метою цієї розвідки є дослідження особливостей граматичної узгодженості збірних іменників в англійській та українській мовах, визначення основних відмінностей у їх функціонуванні, а також з'ясування труднощів, які виникають у процесі перекладу.

Збірні іменники – це іменники, що позначають сукупність осіб, предметів або явищ як єдине ціле (наприклад: *team, family, crowd*; *коріння, студентство, малеча*). Формально вони виражають однину, але семантично репрезентують множинність. В українській мові збірні іменники утворюються за допомогою суфіксів: *-ств(о), -цтво(о); -н(я), -инн(я); -ин(а), -ач(а), -от(а)*, а також формують певні тематичні групи: люди (*вчительство, рідня, молодь*), тварини/комахи (*птаство, звірина, комашня*), рослини/частини рослин (*осокоринння, зілля, колосся*), предмети (*каміння, волосся*). В англійській мові збірні іменники здебільшого є кореневими словами та групуються за семантичними ознаками: люди (*staff, crew, audience*), тварини (*flock, herd, swarm*), соціальні угрупування (*family, army, company*). У різних мовах граматичне узгодження цих іменників із дієсловами та займенниками відбувається по-різному.

В англійській мові узгодження збірних іменників із присудком залежить від того, чи розглядається група як єдине ціле, чи як сукупність окремих членів. Узгодження, за визначенням R. Quirk та ін., є «взаємозв'язком між граматичними одиницями, за якого одна з них відображає певні категорії іншої» [2]. Наприклад, *The team is winning* підкреслює єдність команди, тоді як *The team are arguing among themselves* акцентує на індивідуальних діях її членів. Як показує аналіз прикладів, в англійській мові можливе використання однини або множини, в залежності від контексту та комунікативного наміру.

Натомність в українській мові збірні іменники узгоджуються з присудком переважно в однині, оскільки вони граматично осмислюються як неподільна єдністьe (наприклад: *студентство зібралося, листя опало*).

Перекладацькі труднощі виникають унаслідок асиметрії граматичних систем двох мов. Зокрема, англійське речення *The government are divided in their opinions* українською передається як *Уряд розділився у своїх поглядах*, де присудок ужито в однині. У таких виадках перекладач має враховувати як граматичні норми мови перекладу, так і контекст, щоб правильно передати зміст і уникнути граматичних невідповідностей.

Отже, граматична узгодженість збірних іменників в англійській та українській мовах має як спільні риси, так і суттєві відмінності. В англійській мові вона характеризується варіативністю та залежністю від

контексту, тоді як в українській мові переважає принцип узгодження в однині. Ці відмінності створюють певні труднощі у процесі перекладу.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Corbett G. G. Collective nouns and the grammatical category of number. *The Oxford handbook of grammatical number*. Oxford : Oxford University Press, 2021. URL: https://academic.oup.com/edited-volume/35430/chapter/303219022 (date of access: 02.04.2026).

2. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. A comprehensive grammar of the English language. London : Longman, 1985. 1779 p. URL: https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/79253/gradu02910.pdf (date od access: 02.04.2026).